

SAVCI (obecně)

- nejrozmanitější skupina živočichů
- různá velikost, tvar těla a způsob života – vše je závislé na prostředí, kde daný druh žije
- je to nepokročilejší skupina obratlovců
- vyvinuli se z plazích předků asi před 200 miliony let
- existuje kolem 5 500 druhů savců, osídlují téměř celý svět
- postupně se přizpůsobili všem klimatickým i potravním podmínkám
- mají stálou tělesnou teplotu mezi 36 – 39 °C
- jsou to teplokrevní živočichové
- tělo je pokryto srstí – různé druhy chlupů se mohou měnit v bodliny, ostny, šupiny, nebo zcela zmizí
- mláďata se rodí živá
- zárodek se vyvíjí uvnitř těla matky
- po narození sají mateřské mléko
- dýchají plícemi
- mají nejdokonalejší nervovou soustavu (=nejvyspělejší třída obratlovců)
- mammalogie = věda, která se zabývá studiem savců

Zajímavosti: Druhy savců:

letouni (netopýr – jediný savec, který dokáže létat)

psovité šelmy (vlk, liška, šakal, kojot, pes domácí)

zajícovci

vačnatci (klokan, koala)

hlodavci (myš, syseľ, hraboš, bobr, křeček, veverka ...)

hmyzožravci (ježek, krtek)

šelmy

medvědovití

kunovití (lasice, kuny, skunk, jezevec, vydra)

sudokopytníci

lichokopytníci

primáti (opice)

lidoopi (šimpanz, gorila, orangutan), (lidé – nejpokročilejší vývoj mozku)

kytovci (kosatky, delfíni, velryby – savci přizpůsobeni životu ve vodě, přední končetiny jsou přeměněny na ploutve, zadní jsou zakrnělé a skryté v bříše, vzadu mají vodorovnou ocasní ploutev, jsou bezsrstí, mají silnou vrstvu tuku)

Jen pro zajímavost:

Nejtěžší savec – slon a plejtvák

Nejdelší savec – plejtvák obrovský – 33,6 metrů

Nejvyšší savec – žirafa – 7 metrů

Nejmenší savec – myš – 3,35 cm

Nejrychlejší savec – gepard – 100 km/h

Nejvyšší skok – delfín – 6,2 m

Nejhlouběji se potápí – vorvaň (dlouhý až 25 m) do hloubky 3 km

Nejvyšší věk – slon indický

SAVCI – DOMÁCÍ ZVÍŘATA

Kočka sloužila člověku hlavně k hubení hlodavců a zároveň jako společník. Vyvinula se z kočky divoké. Je to masožravec. Samice je kočka, samec kocour a mládě je kotě. Má svalnaté a pružné tělo, které je přizpůsobeno k lovu. Na nohou má zatažitelné dráčky nejenom ke šplhu po stromech, ale dokáže s nimi i pěkně podrápat. Má výborný sluch, zrak a čich. Tělo má složeno z kulaté hlavy, trupu, předních a zadních končetin a ocasu.

Pes patří mezi nemilejší domácí zvířata. Samice je fena, samec pes a mládě štěně. Pes byl nejen nejlepším přítelem člověka, ale pomáhal při lovu a při přepravě nákladu, hlídal stáda dobytka a majetek člověka. Osvědčil se při vyhledávání a záchraně osob, při vyhledávání drog. Je velkým pomocníkem postižených osob. Má velmi dobrý čich. Tělo je složeno z hlavy, trupu, končetin a ocasu. Pes byl vyšlechtěn z vlka, dnes existuje velké množství psích plemen. Biologicky - je to masožravec. Ale prodloužení trávicí trubice umožňuje trávení i krmiv rostlinného původu. Proto dnešní pes domácí může být z hlediska výživy dokonce považován za všežravce.

Tur domácí je jedním z nejužitečnějších zvířat. Využívá se hlavně pro maso, mléko, také kosti a v dřívějších dobách i jako tažné zvíře. Maso se nazývá hovězí. Využívá se i hovězí kůže (boty, kabelky) a kostí (výroba mýdla, kostní moučka). Samec je býk, samice kráva a mládě tele. Má velké tělo, čtyři končetiny, hlavu s rohy, trup, oháňku. Živí se rostlinnou potravou. Je býložravý.

Kůň sloužil v minulosti člověku jako tažné zvíře. I dnes stahuje dřevo v nepřístupných lesích, zapřahá se do drožek v historických centrech a při slavnostních příležitostech. Také slouží v současnosti hlavně pro zábavu. Hlavní využití má ve sportu v jezdeckých disciplínách. Hlavu má protáhlou, poměrně velké tělo porostlé srstí, krk, trup, čtyři končetiny a ohon. Vyznačuje se velmi dobrým sluchem a čichem. Samice je klisna, samec je hřebec a mládě je hříbě. Potřebuje hodně pohybu, živí se rostlinnou potravou. Je býložravec.

Prase domácí je nejvýznamnější druh dobytka u nás. Prase rychle přibývá na váze a tak je chováno hlavně pro maso, sádlo a pro kůži. Maso se nazývá vepřové. Prase je všežravec. Samec je kanec, samice prasnice a mládě je sele nebo také podsvinče. Prasata se ráda válí v bahně. Hlava je kulatá, tělo zavalité porostlé kůží se štětinami na čtyřech krátkých nohách s paznehty.

Ovce domácí je chována hlavně pro vlnu, maso a mléko. Pro svoji nenáročnost se ovce chovají hlavně v horských oblastech. Maso se nazývá skopové. Lidé mají velmi rádi ovčí sýry. Ovce jsou menšího vzrůstu, živí se rostlinnou potravou. Jsou to tedy býložravci. Tělo mají pokryté hustou srstí, kterou tvoří vlna. Samice je ovce, samec beran a mládě jehně. Mají hlavu, trup, čtyři končetiny a beran má zatočené rohy.

Koza domácí je chována pro mléko, maso, kůži a srst. Mnoho lidí si pochvaluje kozí sýry. Samice se nazývá koza, samec kozel a mládě kůzle. Koza je drobnějšího vzrůstu, má hlavu, trup, zadní a přední končetiny. Většina má na hlavě rohy. Používají je k obraně nebo při vzájemných soubojích. Živí se rostlinnou potravou. Je býložravec.

Králíky chováme pro jejich maso a kožešinu. Živí se rostlinnou potravou. Samec je králík, samice králice a mláďata králíčata. Velmi oblíbenými se v poslední době stali tzv. zakrslí králíci, kteří se chovají hlavně jako domácí mazlíčci. Králík je menšího vzrůstu, zadní končetiny jsou delší a umožňují běh a skok. Přední končetiny jsou uzpůsobené k hrabání. Má dlouhé uši a tělo porostlé kožešinou. Je to býložravec.

K hospodářským zvířatům patří kromě domácích savců všechny druhy domácích ptáků, které chováme pro užitek. Souhrnně je označujeme jako **drůbež**.

Kur domácí se chová pro maso a vejce. Je to všežravec, živí se zrním, zeleninou a hmyzem. Patří mezi nekrmivé ptáky. Samec se nazývá kohout, samice slepice, mládě je kuře.

Kachna domácí se chová pro maso a peří. Je to všežravec. Živí se trávou, kopřivami, brouky, hmyzem. Ve vodě loví malé rybky a obojživelníky. Samec je kačer, samice je kachna, mládě se nazývá kachně.

Husa domácí se chová pro maso, sádlo a peří. Je to býložravec. Živí se hlavně trávou. Samec se nazývá houser, samice husa, mládě je house.

Odpověz si sám(a) na jednoduché otázky: (písemně do sešitu z přírodovědy)

1.Co mají všichni savci společného?

2.Která domácí zvířata patří mezi savce?

3.Máš nějakého domácího savce doma?

4. Vyber si jednoho oblíbeného domácího savce a napiš vše, co o něm víš.

5. Napiš druhy ptáků, které chováme pro užitek a jak se souhrnně nazývají?